

FÜGGETLEN MAGYARSÁG

Egy szám
12
fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Mátyás király-tér 8. szám.
Telefonszám: 164.

Felelős szerkesztő:
DR. KNÉZY LEHEL.
Lapkiadó:
DR. BAJAI ERNŐ.

Előfizetési árak:
Helyben negyedévre 8 pengő.
Vidékre negyedévre 8 „

Egy szám:
12
fillér.

Ma reggel kezdődött az ingyen szénkiosztás.

A szegény néposztály megrohanta a közgyámi hivatalt az ingyen szén-utalványért. — Minden szegény ember kap 1—2—3 méter pécsi préselt tojás-szenet.

Végtelen fehér hólepel borítja a mezőséget, térdig érő hó takarja az uccák burkolatát s fél méteres hó terhe alatt roskadoznak a háztetők.

Hosszu emberöltő határáról visszatekintve nem emlékezünk ennyi hóra és ilyen sarki jellegű időjárásra.

Ez a végtelen fehér hólepel azonban nagyon fekete nyomortakar. A tél vége felé elfogyott munkaalkalmak a legnehezebb megpróbáltatások elé állították a munkásosztályt. A vagyonosok számára is nagyon drága és nagyon ritka pénz — teljesen hiányzik a szegénységénél.

A dermesztő fagy jéghideg arca tekint be a kicsiny, egy üvegablaku, szegényes lakásokba és mohón falja, fogyasztja az életet adó meleget, a duruzsoló kályha hangja elhal, mert hiszen nincs, amivel táplálják s tüzelőre éhes gyomrát.

A hideg itt van, nem jelentette előre érkezését és ha jelentette volna is, honnan vette volna az önhibáján kívül munkátlanná vált szegény család tüzelőjét, a drága fűtőanyagot? De amilyen hirtelen itt termett a hideg, olyan hirtelenül, bürokratikusmentesen kell is segíteni a didergőkön. Kicsiny szobában, rosszul táplált, hiányosan öltözött, fázós gyerekek ülnek körül az alig meleg kályhát, vagy naphosszat ágyba fekvő védekeznek a nagy hideg ellen. A valósággal öntestükkel fűtött, állati meleggel telt szoba bűzös, de langyos levegőjét gondosan őrzik, hogy tűrhető légkört teremtsenek emberhez nem méltó életük tengetésére.

Emberek szenvednek, dideregnek fagyos szobákban, éhesen, pár lépésnyire tőlünk, emberek, akiket ugyanaz az Isten teremtett a saját képére, mint bennünket mindnyájunkat.

Egy Isten fiai vagyunk, bennük testvéreinket kell látnunk s át kell éreznünk minden gyötrelmü-

ket! Ki az, aki ma felelőtlenül vissza mer húzódni kényelmes, meleg puha otthonába, nem gondolván a didergő, éhező százak szenvedéseivel?

Baján nincs, nem lehet senki, aki elzárkóznék a fagyoskodó szegények támogatása elől. Baja a jó emberek városa, ahol szeretik a virágot, hiszen nyáron minden udvar tele van illatos virággal, télen a fővárosi viszonyoknak is megfelelő, gyönyörű kertészetek ragyogó színpompás kirakatai gyönyörködtesik a nézőt és csábítgatják vásárlásra.

Baján szeretik a dalt, hiszen a daleyestületek sokasága műveli az ének kultuszát; Baján szeretik a zenét, hiszen világjáró művészek egymás kezébe adják a hangversenyterem kilincset és mindig százan és százan hallgatják a művészi muzsikát. Ahol a virágot, a dalt, a zenét szeretik, ott csak jó emberek lakhatnak és most itt az alkalom, hogy a bajai közönség jóságáról, szívének nemességéről élő bizonyágot is tegyen.

Van Bajának egy nagy szívű emberbarátja, ki a pillanatnyi nyomor minden borzalmát meleg szívével egészében átérte s a gyors segély haladéktalan keresztülvitelét kezdeményezte.

A pécsi szénbánya közbenjárására önköltségi áron 10 vagon szénét adott a szegények támogatására s ez az emberbarát mind a 10 vagonot saját felelősségével fedezte.

Szilágyi György mozgófénykép színház tulajdonos ez a nagylelkű emberbarát, kinek a technikai rész lebonyolításánál önzetlenül áll személyzetével szolgálatára a Schön és Bajai szénmagykereskedő cég.

A legteljesebb megértéssel fogadjuk a nagyszerű kezdeményezést és a bátor, gyors eredményes cselekvést. Most már csak Baja város társadalmán van a sor, hogy méltónak mutassa ma-

gát a nagyszerű kezdeményezéshez. Baja város tehetősebb polgárait gyűjtőivekkel fogják felkeresni s reméljük mindenki jól fűtött, meleg szobájához hasonló meleg szívvvel adakozik majd a szénakció javára.

Meg kell említenünk, hogy a gyűjtést Lebach Oszkár nagybirtokos, minden szociális ügy melegsívű felkarolója, a nemes lelkű emberbarát 500 pengő, Szilágyi György 300 pengő aláírásával vezette be. Meg vagyunk győződve, hogy pénzintézeteink is kivesszük részüket méltóan a mozgalomból s a társadalom is viszonyaihoz mért nemes áldozatkészséggel járul hozzá a szegények támogatásához.

Maga a segélyezési akció akként bonyolódik le, hogy minden igénylő kap a városi gyámhivatalban minden különösebb igazolás nélkül egy-egy utalványt s annak alapján adják ki az igénylő részére a vasuti állomáson az Urbányi-féle fatelepen a szenet.

Ma délelőtt kezdődött az inségakció gyakorlati része: a szénkiosztás. A szegény emberek tömegesen keresték fel a város házában a közgyámi hivatalt, ahol kikapták a szénutalványt, mire a vasuti állomáson kiadták részükre az 1—2 és 3 mm. tojás-szenet. És ezek a szegény emberek lóhalálában tolták haza targoncákon, dragacsokon a szenet, vitték haza a testet halkan megbizsergető finom kaloriát,

amelynek melegénél otthon a család apróságai új, friss élet költözik.

Gazdagok, jómoduak! Gondoljatok az inségésekre, a fázókra, a didergőkre, az éhezőkre, siessetek a segítségükre s törüljétek le szemükről a szenvedés könnyeit. Hiszen amit jótékony célra, az inségakcióra adtok, az nem kidobott pénz, hanem tulajdonképpen a polgári társadalom életbiztosítása, mert avval is hozzájárulnak a társadalmi békéhez és nyugalomhoz, hogy a joggal elégedetlenkedők indulata lecsillapodjék.

A gyűjtés megindult és a mai napig a következő adományok folytak be:

Lebach Oszkár 500, Szilágyi György 300, Pap Lajos 100, dr Fehérvári Dezső 100, Bajai Magyar Bank r. t. 100, Bank és Kereskedelmi r. t. 100, Bajai Kereskedelmi és Iparbank 100, Milkó Mátyás 100, Takács Vilmos 100 pengő, Willmann J. 100 P.

A Független Magyarország szerkesztősége szintén elfogad adományokat az inségések segélyezésére és az inségakció céljaira, amit mi fogunk közvetíteni az akció vezetőségének. Társadalmi kényszer alkalmazásáról nincs szó, egyszerűen mindenki hallgasson a szívére és tehetségéhez, a vagyoni erejéhez mérten járuljon hozzá az inségakció nemes célkitűzéséhez.

Embervérfröccsenések voltak a madarasi rendőrfogda falain.

Emlékezetes, hogy február 5-ikén, amikor a bácsmadarasi tíz év előtti gyilkosság ügyében exhumálást, boncolást és helyszíni vizsgálatot tartottak a madarasi rendőri fogdában, a zárka falain véryomokat kerestek, mivel az a hír járta, hogy a tíz év előtti gyilkosság véryomai még ott vannak a cella falain, mivel tíz év óta nem meszelték ki a fogdák belsejét. A bizottság csakhogy talált barna vérfoltos részeket a füstös, piszkos, hulladozó vakolatú falon, amiből kis részeket lefejtettek a mérszertéggel együtt, hogy vegyvizsgálat

alá vegyék. A kémiai analízist már meg is tartotta dr Haranghy László törvényszéki orvos, aki a közpórház selorogiai osztályán megállapította, hogy a falra fröccsent foltok emberi vérfoltok voltak. És ebből a megállapításból sem tudni semmi közelebbit. Nem tudni azt, hogy az csakhogy az elhalt Dózsa János (Ludas) 54 éves madarasi lakos vére volt-e, mert hiszen az ő véralkatrészeit sem ismerik, vagy pedig más vére, mivel a madarasi cellában a megszállás alatt sűrűn hullott a vér, mett ott sok embert össze-visszavertek a szerb

A világhírű
Lichtman, vala-
mint **F. L. POPPER**
cipőkülönlegességek

KALAP, uri-divat cikkek,
kötött-szövöttárúk, bőrkecstyűk
FISCHER PÁL divatüzletében Baján

Bajaszentistván válaszuton.

Hová csatlakozzék? Bács-Bodrog vármegyéhez, vagy Baja városához? — Hogy látják ezt Kelle Antal és társai? — És hogy áll a kérdés tárgyalagos megvilágításban?

Az utóbbi időben gyakran esik szó arról, hogy mi történjék Bajaszentistvánnal? Maradjon-e Pest vármegyében, vagy kérje átkebelezését a központi hatóságaival hozzá egészen közel eső Bács vármegyébe, vagy inkább egyesüljön a közvetlen mellette levő Baja várossal?

A kérdés elsősorban Bajaszentistvánnak belügye és így természetesen, hogy a község polgárait foglalkoztatja legelőkébben. Amint halljuk, ujabban már csak két számba jövő áramlat mérkőzik: az egyik, amely a Bácsmegeybe való átkebelezést akarja s a másik, amely a Baja várossal való egyesüléssel a polgárság érdekeit fokozottabban véli szolgálni.

De azt ma már mindenki hangoztatja, hogy a Pest vármegyében való maradás nincs előnyére a községnek és káros a lakosságra.

Mind fel sem lehet sorolni azt a sok hátrányt, amellyel a mai helyzet jár. — Hogy a bajaszentistváni polgár — ha ügyesbajos dolgaikat személyesen akarja elintézni — a főszolgabírói hivatalt 50 km-re Kalocsán, a kir. adóhivatalt 77 km-re Halason, a pénzügyigazgatóságot 184 km-re Kecskeméten, az alispánt és árvaszéket 210 km-re Budapesten legyen kénytelen felkeresni akkor, amikor mindezek a hivatalok gyakorlatosan Baján is feltalálhatók és egy füst alatt a piacozással elintézhető, — az valóban egyik *torz-csúcs, egy szörnyűség* a jelenlegi közigazgatási beosztásoknak. —

Ezeket a súlyos szavakat nem mi mondjuk, hanem Scitovszky Béla belügyminiszter ur mondotta 1928. április 20-án a képviselőházban.

Hogy mennyi költséget, mennyi munkaidő-pazarlást jelentett és jelent még ma is ez a helyzet a polgároknak, az alig kiszámítható és pénzben ki nem fejezhető. De bizonyos, hogy ezzel a helyzettel még az is jár, hogy Bajaszentistván ügyeivel olyan hatóságok kénytelenek foglalkozni, amelyek távol esnek tőle, amelyek emiatt jól nem is ismerhetik a község ügyeit, — tehát a viszonyok helyes ismeretében a legjobb szándék mellett sem intézkedhetnek. Gondoljunk csak például arra, hogy a bajaszentistváni polgár kereseti és jövedelmi adóját a halasi felszámolási bizottság hivatott megállapítani. — A bizottsági tagok közül talán egy sem járt még a községben s így világos, hogy még kevésbé ismerhe-

lik az egyes polgárok életviszonyait.

Mindezt ma már mindenki belátja. De kevésbé előbb a helyzet még más volt! A polgárság zöme nem ismerte fel benne az ő nehéz helyzetének egyik fő okát. Erre hivatalos közegek sem figyelmeztettek. Tudunkkal legalább nem mondták egyszer sem, hogy: Polgárok! A ti érdekeitek más elhelyezést kívánnak! Mikor mindenki annyi nehézséggel küzd, mikor olyan nagy bajban van az egész ország, akkor nagyon fontos dolog, hogy főlegesen ne adódjék ki egy fillér se. — Ne fecsérlődjék a drága munkaidő, mert mindezzel az ország is szegényebb lesz és erőlenebb. Nézzünk tehát utána valami jobbnak, nem lehetne-e dolgainkról kisebb költséggel, kevesebb utánjárással megfelelőbben gondoskodni.

Mi úgy tudjuk, hogy az a kérdés csak Baja város agitációja révén került napirendre és jelentős fordulathoz akkor ért, amikor 1928. február hó 26-án dr Vass József m. kir. népjóléti miniszter ur elnöklete alatt a bajai köz-kórház fejlesztését tárgyalták. Ezen tárgyaláson Pest vármegye hozzájárulása is felvetődött. Dr Preszly Elemér, Pest vármegye főispánja és dr Agoraszó Tivadar Pest vármegye akkori alispánja a bajai köz-kórház fejlesztéséhez vármegyei hozzájárulást elvi okokból nem helyezhettek kilátásba. Nem azért mert nem látták volna be a gondolat helytálló voltát, hanem azért, mert ez esetben tartaniok kellett volna nekik attól, hogy hasonló igénnyel Kecskemét is, Budapest is, stb., fellépett volna. De a hozzájárulást nem ajánlhatták fel azért sem, mert a vármegye maga is foglalkozik egy Budapesten építendő külön nagy vármegyei köz-kórház építésének gondolatával és ez leköti a vármegyének erre fordítható minden erejét. De, mert belátták, hogy a kérdés elől egészen elzárkózniok nem méltányos; mert elismerték, hogy a közigazgatási határok a gazdasági érdekeket ezen a vidéken messze nem fedik, ezért a maguk részéről azt ajánlották, hogy Bajaszentistván Bajához, Szeremle pedig Bács-Bodrog vármegyéhez csatoltassék.

Akkor és ez alapon indult meg a most is még csak forrásban lévő kérdés.

Csak azt akarjuk ezzel a his-

toriai részlettel leszögezni, hogy azt, amit ma már mindenki helyesnek itél, amit ma minden tényező meg is kíván oldani, hogy Bajaszentistván szakadjon ki Pest vármegyéből, — ezt a ma már mindenki által szükségesnek, az idő által nagyon is megérleltnek látszó, a bajaszentistváni polgárság számára hasznos gondolatot Baja város tolta előtérbe.

Akárhogy fog tehát a kérdés megoldódni, annyi bizonyos, hogy a megindításban a városnak komoly érdeme van. — Ne feledjük el, hogy nemrégiben még hivatalos helyről is úgy bélyegezték meg ezt a törekvést, hogy egyértelmű a hazaárulással! Ne feledjük el azt, hogy a kérdést nemcsak felszínre kellett hozni, hanem felszínre is kellett tartani, mert állandóan voltak, akik azt a napi rendről le szeretnék volna vétetni. — Baja városnak nemcsak az az érdeme, hogy erre a kérdésre rá tudta terelni az összes illetékes tényezők figyelmét, de érdeme az is, hogy a kérdést annyira érlelte, hogy annak végleges megoldása elől most már alig lesz lehetséges kitérni.

Amikor hát ezzel a kérdéssel a község érdemes polgárai a maguk részéről foglalkoznak, illő és helyes, ha Baja városnak ezt a szolgálatát nem tévesztik szemük elől.

Döntsenek a kérdésben a legjobb belátásuk szerint, de abba a döntésbe ne engedjenek belevinni olyan érzéseket, amelyekre Baja város nem szolgált rá és amelyek a tiszta elhatározást is csak zavarnák.

Eszünkbe jut dr Schöber Bélának, a Magyar Nemzeti Bank vezérigazgatójának egy nagyon találó megjegyzése. Amikor ezzel a kérdéssel megismertették, felkiáltott: Hogyan reméljük mi ész-okok alapján a szomszéd államokkal az országhatárokat rendezni, amíg egymás között se tudjuk az élet által megkívánt határokat megállapítani?

A historiai részből a fentebbieket elmondani a kérdés megértéséhez elegendőnek tartottuk.

A továbbiakban előbb Kelle Antal és társainak beadványával fogunk foglalkozni és annak a beadványnak a megtárgyalása után meg fogjuk kísérelni a kérdés tárgyalagos megvilágítását.

Kelle Antal és 24 társa Bajaszentistván községnek Baja város-

hoz való csatolása ellen tiltakoznak és Bács-Bodrog vármegyéhez kérik a községet csatolni. Ezen kérelmük indokolását külön beadványban terjesztették az előjáróság elé. Ez a beadvány maga mondja, hogy „hosszas megfontolás után” készült. Fel kell tehát tételeznünk, hogy az indokok alaposan meg lettek rágva és érdemesek arra, hogy velük közelebbről behatóan foglalkozzunk. — Az ugyan furcsa, hogy a beadvány mindjárt az után kénytelen jelezni, hogy „számadatok hiányában csak általános indokokat hoz fel”, mert a „hosszu megfontolás” alatt lehetett volna idő és alkalom számadatok gyűjtésére is. De mindjárt ki fog derülni, hogy nem is annyira számadatokról van szó, mint inkább tényadatokról, amelyekben a sorozatos tévedéseket „hosszas megfontolás” alatt mégis csak ki lehetett volna kerülni. —

Első indokolása a beadványnak szóról-szóra így szól:

„Magyarokanizsa község nem régen várossá alakult át. Néhány évi tapasztalat arra a meggyőződésre juttatta a lakosságot, hogy elviselhetetlen terheket jelent számukra a várossá történt átalakulás, *miért is komoly akciót indítottak, hogy a városból ismét község legyen Magyarokanizsa. A kormányhatóság azonban ezt már nem engedte meg.*”

Magyarokanizsa ma Stari-Kanizsa. Jugoszláv területen van. Közvetlenül nem fordulhattunk a városhoz pontos adatokért. Csak azt tudtuk megállapítani, hogy várossá 1908-ban alakult. Bács vármegyének az a referense, aki annak idején a magyarokanizsai ügyekkel foglalkozott s aki ma a belügyminisztériumban fejt ki értékes munkásságát, a kérdéssel bennünket a következőképpen informált:

„Mielőtt Magyarokanizsa várossá alakult volna át, igen heves harc folyt az egyes pártok között. Arra azonban nem emlékszem, hogy a megtörtént átalakulás után lett volna olyan mozgalom, amely a községi szervezet visszaállítását kívánta volna. Annál kevésbé tudok arról, hogy ebbe a mozgalomba a kormányhatóság beavatkozott volna.”

Ezen információ után azt kell megállapítanunk, hogy a beadvány első tényállítása téves. —

Az indokolás ezután a következőt állítja:

„Mohács község pár év előtt alakult rt. várossá. Amíg község volt, az egész községi adminisztrációt 12 hivatalnok végezte el, élükön a községi főjegyzővel. Ma ugyanazt az adminisztrációt, nagy közigazgatási apparátus, 32-nél több tisztvisé-

U-R-A-N-I-A

Február 16-án szombatn d. u. 6. este fél 9 ó.

HONG-KONG

(A 37-es rab.) Büntügyi dráma 10 f. F.: Willy Frits, Susi Vernon és Bernhard Götzke. — Ezt megelőzi:

K É K E G É R

Francia vigjáték 8 f. F.: Jenny Hugó és Harry Halm.

1929. febr. 17-én vasárnap d. u. fél 4, 6, este fél 9

Játék az élettel

Filmregény 10 f. F.: Mary Jonson, Werner Fütterer.

OFFELIA FRAKKBAN. Vigjáték 7 felvonásban,

CORSO MOZI

Febr. 17-én, vasárnap d. u. fél 4, 6 s fél 9 órakor.

REX a csodakutya legújabb filmje

Az éjféli rém

Büntügyi dráma 7 felv. F.: Lionel Barrymore, Jacquelin Godson és Rex a csodakutya mint detektív.

Diplomás szerelem

Vigjáték 8 f. F.: Marion Davies és Jane Vinton.

— H i r a d ó. —

lővel, élükön a polgármesterrel és tanácsnokokkal intézi. De nemcsak ezen telemes költség-többlet, hanem más kihatások miatt is általános az óhaj, hogy Mohács város ismét község legyen."

Ebben az ügyben kérdéssel fordultunk a mohácsi polgármester urhoz, aki az új város új székházának felavatási ünnepével volt mostanában nagyon elfoglalva. Felolvastuk neki a beadvány ide vonatkozó részét. Azt felelte, hogy az ünnepi hangulatban nem akar súlyosabb választ adni; az egészről csak annyit az igaz, hogy a mohácsi szigeten vannak bevándorolt bérlők, akik a jelen helyzettel elégedetlenek. De, hogy milyen kevesen vannak és hogy mennyire súlytalanok, az abból látszik, hogy a képviselő testületi ülésén ennek a gondolatnak soha senki még csak hangot sem adott. Ez a gondolat egyetlen alkalommal még csak megvitatás alá sem került. Tehát az az állítás, hogy Mohács „általános az óhaj, hogy ismét község legyen” — legalább is igen erős túlzás.

Egyre hitelt érdemlő a beadvány második tényállítása. —

A harmadik pedig a következőképpen szól:

„Szabadka városhoz tartozott a kisszállási uradalom területe. Az uradalom sokalta a Szabadka városnak fizetendő közterhet; megejtve egy számadást, azt állapította meg, hogy sokkal kevesebbet fog fizetni az uradalom, ha az uradalom területéből községet alakít és fizeti a jegyzőt és más hivatalnokokat. Ezért meg is kérelmezte a községgé való alakítást, ami meg is adatván, ma Kisszállás név alatt községként szerepel és a mindennemű községi köz-költség sokkal, de sokkal kevesebb, mint amennyit ezen a címen Szabadka város idejében fizetnie kellett."

Ez az állítás egyszerűen történelmi falsum. Kisszállás soha sem tartozott Szabadkához. Szabadka város területéből nem kellett kiválnia, hogy önálló községgé alakuljon.

Szabadka város történetéből megállapítottuk, hogy Kisszállásnak Szabadkával csak annyiban volt érintkezése, hogy 1774-ben(!) báró Orczy Lőrincz, a Kisszállási pusztá földesura, pert indított Szabadka ellen Tompa pusztá északi részének birtokáért. A pert báró Orczy Lőrincz 1778-ban meg is nyerte és a város 1053 forint válság ellenében Tompa pusztá északi részét kénytelen volt az uradalomnak átengedni.

Szabadka történetírója azt állítja, hogy ez az ítélet kétségtelenül téves; a báró Orczynak megítélt terület sem tartozhatott Kisszálláshoz, amit bizonyít az is, hogy a törökidő előtti Tompa község és templom nyomai az elvesztett területen vannak. Kisszálláspusztá község sokkal később alakult át községgé, községgé alakulásának Szabadkához semmi köze és semmi vonatkozása nem volt.

Kisszállás azelőtt önálló pusztá volt. Amikor az 1871. évi 18. t. c. elrendelte, hogy a puszták, vagy községgé alakuljanak, vagy valamely fennálló községhez csatlakozzanak, akkor választotta a kisszállási uradalom a megoldásnak ezt a módját, mint az ő céljának és érdekeinek legjobban megfelelő.

Hogy a kisszállási példa egyébként mennyire lenne használható Bajaszentistván eseténél, még ha a beadvány előadása igaz is volna, az abból is kiviláglik, ha rámutatunk, hogy Kisszállás Szabadkától 26 km-re fekszik, tehát ép olyan távol, mint Bajától Nemesnádudvar!

Ha erők-erejével Szabadkáról akarunk példát hozni, akkor ott van Sándornak a példája, amely község közvetlen Szabadka alatt fektült. Ez belátva a helyzet fontosságát, 1904-ben Szabadkához csatlakozott. Ez valóban megtörtént. Ez a példa nagyon is ide vágna, de mert nem a beadvány álláspontja mellett szól, persze hogy nem hivatkoztak rá. — Hanem hivatkoztak egy példára, amely nem az előadottak szerint történt meg s amely ép ezért indokol semmiképpen fel nem hozható.

De tegyük fel, hogy az első két példa, Mohács és Kanizsa példája helytálló lenne. — Bizonyítanak ezek önmagukban valamit? Ha Bajaszentistván éppen példát akar, sokkal közelebb van hozzá Kalocsa esete. Erről mindenki tudja, hogy várossá alakulása a közönség akaratából indult ki és ma is a közönség akaratával találkozik.

Hogy a városi adminisztráció drágább, az természetes. Minden fejlettebb élet fokozottabb költség-gel jár. Ez köztudomású. A kérdés mindig csak az, hogy a több költséggel arányban állnak-e az új, fokozott előnyök. Ha valamely község várossá akar átalakulni, ezt kell a polgároknak elbírálni a saját igényeiknek és képességeiknek megfelelően.

Erről azonban kár tovább beszélni, mert ennek itt semmi néven nevezendő helye nincs. Akár okos volt Magyaránizsának, Mohácsnak, Kalocsának és sok más községnek várossá alakulni, akár nem, ez ebben az esetben nem fontos. Mert nem arról van szó, hogy Bajaszentistván várossá alakuljon, hogy magának külön polgármestert, tanácsnokokat stb. válasszon, amire minden józan belátás mellett Bajaszentistván nem érett és nem alkalmas; hanem pusztán arról van szó, hogy csatlakozzék Baja városhoz, amelynek már van polgármestere, tanácsa stb. és amelynek a csatlakozás esetén egészen bizonyos, hogy egyetlenegy tisztviselővel sem kell többet alkalmaznia. A tisztviselő létszám azonban igenis lehet kevesebb, ha a város és a község egyesül. Minden gondolkodó ember könnyen belátja, hogy két háztartást költségesebb külön adminisztrálni, mint ha a kettő egyesül. —

Abban nem szabad vala-

mi lekicsinylést, lealázlót látni, hogy valamely terület „külváros”. Ez a szó tulajdonképpen csak azt jelzi, hogy az illető terület közvetlen életközösségben van egy nagyobb, magasabb szervezettel. A külváros szó tehát elsősorban gazdasági értelemmel bír. Azt mutatja, hogy az illető területnek főbb gazdasági érdekei és életmegnyilvánulásai valamely várossal szorosan egybeforrtak.

Nem arról van szó tehát, hogy Bajaszentistván Bajának ezután külvárosa legyen, mert gazdaságilag már régóta az. Most csak arról van szó, hogy az közigazgatásilag is kifejezésre jusson; hogy ennek révén tökéletesebb, olcsóbb és zavartalanabb legyen a két területnek már eddig is fennállott egymásra-utaltsága. Egy falura nem lealázó szó az, hogy külváros, ha ennek az összetett szónak nem az első részét vizsgáljuk, amely csak melléknév; hanem a második részét, amely főnév s amelyre a hangsúly esik.

Nagyon sok bácskai falu boldog lenne, ha olyan közösségben és olyan kapcsolatban lehetne Bajával, mint Bajaszentistván.

Nem szabad elfeledni, hogy a közigazgatás nem öncél, hanem tisztán és kizárólag arra van, hogy az egyének érdekeit szolgálja. S a közigazgatás nem egyes emberek érdekei, hanem az összesség szempontjai szerint kell, hogy rendeződjen. Az az egészséges, hogy minden gazdasági egységnek egy-egy legyen a közigazgatása.

Nem mi mondjuk ezt. Sokkal illetékesebb egyén, maga a belügy-miniszter ur nyilatkozott így annak idején a képviselőházban. Mi csak hozzá fűzzük, hogy ha Buda és Pest nem egyesült volna, akkor sohasem lehetett volna belőlük nagy Budapest. Ez a gondolat teremtette meg a nagy Bécsset, nagy Berlint, Londont, New-Yorkot. És kicsiben ennek a gondolatnak kellene érvényesülni itt is, mivel egészen bizonyos, hogy a gazdaságilag egymásra utalt közönség érdeke az egyesüléssel jobban és tökéletesebben lenne szolgálva.

Világjelenség a városiasodás. Ennek lehet az útjába állni, de megakadályozni nem lehet. Legfeljebb azt fogjuk vele elérni, hogy az igazi város nem itt fog keletkezni, ezen a helyen, hanem valahol egészen máshol, de hogy keletkezni fog, az egészen bizonyos. És ahol igazi városi élet lesz, — ami alatt értjük a polgárok megélhetésének jobb biztosítását, életigényeiknek megfelelőbb kielégítését, — oda fog huzódni a nép. Ez az, amit mi nem tudunk megakadályozni. De ha megteremtjük itt ezt az igazi várost, akkor elérjük vele, hogy itt fog a munkaalkalom fokozottabb mértékben jelentkezni; itt lesz az életnivó magasabb; itt lesz az élet kívánatosabb, tehát a vidéknek városba-huzódása is erre fogja venni az útját.

De az, hogy Baja fejlődjék, hogy Baja erősebb legyen, az Bajaszentistvánnak épen olyan ér-

deke, mint magának Bajának. Képzeld el a bajaszentistvániakat, mi lenne a sorsuk, ha Baja továbbra is stagnálna vagy egészen visszafejlődne és itt nem lennének iskolák, kórházak, üzletek, pénzintézetek stb. És mennyivel más lenne az ő helyzetük is, ha Baja már a multban úgy fejlődhetett volna, mint például Győr, Kaposvár. Mennyivel jobb lenne a megélhetése a lakosságnak Szentistvánon is, ha Baja nem 20.000 lakosu város lenne, hanem 35—40.000 ember lüktető és messze megérvő erejét jelentené.

Ezért helytelen a városiasodás ellen izgatni; ezért helytelen a polgárságot Baja város törekvései ellen hangolni. — Kell, hogy keressük a megértés útját, mert a megértés mindegyikünknek egyaránt érdekében áll.

(Folyt. köv.)

Bevezetett
elsőrangú amerikai
AUTOMOBIL
világmarika nagy eladási
lehetőségekkel,
vidéki körzet-
képviselőt keres.

Jó bonitású érdeklődők adják le cím-
ket „Autó 8854” jelige alatt

Haasenstein és Vogler r. t.
hirdető irodába Budapest, V., Dorotlya
ucca 11. Képviselet átvételénél egy
kocsi átvétele kötelező.

Szólóoltványok
gyökeres hazai vesszők, fajtisztán,
legolcsóbban a
NEMZETKÖZI
BORKERESKEDELMI R. T-nál
Budapest, VIII. Kenyérmező ucca 6.
Kérjen árajánlatot.

Fával égetett, garantált
salétrommentes
tégla
legolcsóbb árban
kapható
Grünhut és Társa
tégla- és cementárugyárban.
Telefon 160.

Schön és Bajai a DGT. köszönbányák képvisellete.
7000 kalóriás pécsi tojás szén (bulett) 5.20 P.

A pécsi bánya 1928. év őszén hozta forgalomba és használata azóta rohamosan terjed, mert hozzáértően kezelve, megfelelő rostályon (cc 14 mm. köz.) szagtalanul ég el és használatával a poros szénekkel és kokszzsal egyenlő értékű hőhatást érhető el. Kivánatra önköltségi áron rostélyt cseréltetünk. Kivánatra háznál díjtalanul bemutatjuk a bulett használatát.

Allitva. Más Allitva
ruszai, csótány
küd: Retinol
M

— Refor
gyülés. A
ház most v
d. e. az ist
formátus te
rendes köze
szokásos p
irányzat, a
és a megü
töltése sze
zetősége k
minél nagy
nek meg

— A
Szily Tam
selő elhal
sádsi mar
párt elősz
mán ny.
meg. A k
ban egyh
nác közp
jelölnek,
az előbbi
dr Fenicz
sádsi ke

— Be
pécsi t
szerint a
alábbi
életbe: U
a 2119,2
tette be
továbbá
zött a
között a
tok. Ug
előnkig

— A
gától v
holnap,
17-én a
javítási
céljából
órától
esetleg
ban sz

— M
tárgya
hogy a
zottság
még 1
közgy
pontja
dr Vo
közeli
tartan
lások
vel v
ter tá
óraba
fel
fonal
oka,
tarts

gye
akci
akik
ban
azut
szor
gye
ka-
az
a s
az
ny
Es

Patkány, egér, mezelegérintő „RATINOL“

Biztos hatású irtószert, mely legelő betegséget, plántát az illető állat-raj köze és gyökeresen kiirtja. Szigorúan tudományosan alapozva elődományos alapú Sváb-Állatgyógyászati Intézet, Ratinol Laboratórium Budapest, VII. Murányi ucca 36.

HIREK.

Református egyházi közgyűlés. A bajai református egyház most vasárnap, február 17-én d. e. az istentisztelet után a református templomban tartja évi rendes közgyűlését, amelyen a szokásos pontok, a költségelölírányzat, a múlt évi zárószámadás és a megüresedett tisztségek betöltése szerepel. Az egyház vezetősége kéri a tagokat, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg a közgyűlésen.

A sásdi választás. Dr. Szily Tamás orsz. gyűl. képviselő elhalálozásával megüresedett sásdi mandátumra az egységes párt először Konkoly-Thege Kálmán ny. huszárezredest nevezte meg. A kerület polgársága azonban egyhangulag dr. Fenicz Ignác központi főszolgabírókat akarta jelölne, mire az egységes párt az előbbi jelölés visszavonásával dr. Feniczyt jelölte hivatalosan a sásdi kerületben.

Beszűntetett vonatok. A pécsi üzletvezetőség jelentése szerint a zord időjárás miatt az alábbi korlátozásokat léptette életbe: Ujdombovár—Baja között a 2119,2120 sz. vonatokat szűntette be ideiglenesen. Elmaradnak továbbá Baja—Hercegszántó között a 6872,5877, Baja—Gara között a 6977 és 6072 sz. vonatok. Ugyanezt jelentette a Máv. elnökhivatala is.

A közüzemek igazgatóságától vett értesülésünk szerint holnap, vasárnap, azaz folyó hó 17-én a távvezetékén szükséges javítási munkák elvégeztetése céljából az áramszolgáltatás 10 órától előreláthatólag 12 óráig, esetleg 13 óráig az egész városban szünetelni fog.

Megint Ferenc-csatorna tárgyalás lesz. Közölték már, hogy a város törvényhatósági bizottsága február havában még 1 közgyűlést fog tartani, de a közgyűlés megtartásának időpontja még nincs fixirozva, mert dr. Vojnics Ferenc polgármester a közeli napokban Budapesten megtartandó Ferenc-csatorna tárgyalások folytatásának előkészületeivel van elfoglalva. A polgármester távirati értesítést vár minden órában arról, hogy mikor veszik fel a tárgyalások megszakitott fonalát ismét. Eppen ez is egyik oka, hogy még nem tudják, mikor tartásák a közgyűlést.

Kik kapnak először ingyen szenet. Az ingyen szénakció vezetősége közli azokkal, akiket ez érdekel, hogy első sorban a sokgyermekes családok, azután a szegénysorsu s arra rászoruló hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvaik, majd a munka- és keresésképtelenek, vagyis az elaggottak s végül általában a szegény emberek részesülnek az ingyen szénakció szénadományából.

Esővíz medencék elkészítését legelőcsöbbsen vállalja **GRÜNHUT és TÁRSA** Telefon 160.

Bélrenyheség, a máj és az epeutak bántalmái, elzsírosodás és kösvény, gyomor és bélhurut, a vastagbélfal kezdődő megbetegedése esetén egy pohár természetes „Ferenc József“ keserűvizkura hatalmasan előmozdítja a bélműködést és a testet könnyedé teszi. Több orvosprofesszor a **Ferenc József** vizet szív-elzsírosodásnál is reggel, délben és este egy-egy harmadpohárnyi mennyiségben rendeli. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Meglesz a Kézműves Kamara. A Kézműves Kamara felállítása mellett eddig 184 ipartestület, ellene pedig 133 ipartestület nyilatkozott. 65.000 taggal.

A korcsolyázás vége. A nagy hidegek elmúltával ismét megjelent a Bajai Hajós Egyet klubháza előtti korcsolyapálya, amelyen az idén eddig 4—5 szereséltenség történt. Tegnap, pénteken a déli órákban egy diák ismét úgy vágódott el, hogy a lábát törte a jégpályán. A szerencsétlen diákot Árpád ucca 13. szám alatti lakására szállították.

Sakk-vacsora. Ma febr. 16-án szombaton este 8 órakor tartja a Sakk-Kör társas vacsoráját a Központi éttermében, ahol vendégeket is szívesen lát a vezetőség. Jelentkezni lehet a vezetőségél és az étteremben. Délután 3 órától kezdve trainingjáték.

Az első negyed évi esedékes adók befizetése. 1929. év első negyedére eső adók február 1-ével esedékessé váltak s azok kamatmentes befizetésének határideje a mai napon, február 15-ikén jár le.

Mennyi volt a januári állatforgalmi adó? A közigazgatási bizottság ülésével kapcsolatban rámutattunk arra, amit a pénzügyigazgató jelentéséből írtunk ki, hogy januárban csak két pengőt tett ki az állatforgalmi adó s megjegyeztük, hogy ezért a bevételért nem nagyon érdemes a drága és költséges adminisztrációt fenntartani. Most a pénzügyigazgatóság annak közlésére kért fel bennünket, hogy igaz ugyan, hogy januárban 2 pengő volt az állatforgalmi adó, de csak a készpénz bevétel volt annyi, mert bélyegben januárban 2020 pengő folyt be. Januárban nem volt országos állatvásár s ezért nem volt állatforgalmi adó-bevétel.

„Tricosal“ legjobb, legelőcsöbbs és legbiztosabb szigetelőanyag. Egyedárusító **GRÜNHUT és TÁRSA.** Telefon 160.

Eladó házhelyek!

Állatvásártér, Gyár utca és Gyalog utcákta szolgáló több házhely eladó. Akik erre igényt tartanak, bővebb felvilágosításért forduljanak **SOMORJAI FERENC** fűszer és csemegekerekedőhöz Várady érsek-ut (Vármegyeházával szemben), ahol a házhelyek alaprajzai is megtekinthetők.

FISK PNEU

a leggazdaságosabb
Vesérképviselet:
Autófelszerelési
R-T. B-pest, IV. Aranykéz u. 2. Tel. Aut. 812-41

Radco-Gap

angol motorkerékpárok képviselője

körzet-képviselőket

keres

PÁPAI ÉS SZAJKÓ

Budapest, VI., László-u. 20. Opera mögött.

Színház.

Az Ördög. Molnár Ferenc szellemes és legjobban sikerült vigjátékát adták elő a színészek. Az Ördög a kettős emberi természet közül a rosszat szimbolizálja. Kőmíves Sándor elfogadhatóan játszotta az Ördögöt, amelyet ma még mindig Hegedűs Gyula és Sebestyén Géza alakításainak lekopirozásával adnak elő mindenfelé. A festőművész szerepében kellemest és szimpatikust nyújtott Homokay Pál. Jolánt Réz Mária adta finom, díszkréten s decensül. A milliomos kereskedő szerepében kifogástalan volt Sebestyén Zoltán. Szentelen Elzát Szeghalmi Erzsébet játszotta meg sok naiv és fiatalos bájjal, de mindenesetre pompásan. Selyem Cinkát Hegedűs Rózi adta a modellek stílusosságával és szabaddosságával. Az előadás pompás, gördülékeny volt.

Ma este a szintársulat Strindberg 4 felvonásos Haláltánc című tragédiáját mutatja be. Az előadást dr. Gondán Felicián ciszt, tanár felolvasása vezeti be.

Vasárnap d. u. Liliomfi, este utolsó előadasként Az idegesek című francia vigjáték megy.

PARACELSUS

SÖR

az Első Magyar Részvény Sörfőzőnek legújabb gyártmányu sörkülönlegessége, melyet a sör minőségére különösen kényes budapesti közönség a legnagyobb meglepéssel fogyaszt.

PREIMAJER ÉTTEREM

kapható. — ZONA REGGELI!
OLCSÓ ABONA-KOSZT!
KITÜNŐ JÓ BORO!
Figyelmes kiszolgálás!

WATER magántanfolyam

Budapest, Rákóczi ut 51.
Előkészít középiskolai összevont vizsgálatokra, érettségire.
Levelező oktatás.

Egy jó forgalmu 1 kemencés

pékség

1500 drb. dpró süteménnyel, valamint 150 kgr. kenyérsütéssel lelépés nélkül azonnal átadó. Csak a berendezést kell átvenni. Bővebbet **KLEIN HERMANN** Pécs, Ferenc J-ut 44. szám.

HÖLGYEIM INGYEN ADJUK!!!

„GEORGETTE“ parfüm ma már minden előkelő hölgy toilleté asztalán ott található. Hogy még szélesebb körben legyen elterjedve, elhatároztuk 10.000 darabnak ingyen szétosztását, csak munkadíj, üveg ára és a szállítási költség megtérítésére kérünk 1 P 80 fillért, melynek ellenében küldünk szép csiszolt üveg-dugós üvegbenegyüveg Parfüme Essentiát következő illatokban:

- Essente Rose de Syras** Syras mámorító rózsailata,
- Essente Alhambra** spanyol erdők bódító illatára,
- Essente Fleur de Nippon** Japán bájos virágainak édes illatu nedve,
- Essente Reine du Noir** az éj királynője (nehéz illatu),
- Essente Fleur de Cleopatra** Egyptom bódító buja illata,
- Essente Pois de Senteur** mámorító illat egyveleg,
- Essente Fleur de Pomme** California almavirág erdőinek és édes illatának kreatióját válaezthatja.

HA 10 NAPON BELÜL fenti összeget utalványon illat megnevezéssel bektüdi, úgy mi azonnal **DIJMENTESEN MEGKÜLDJÜK.** (Utánvétellel drágább 50 f-el.)
SIÉSEN, MEG MA IRJON, MERT KÉSŐN ÉRKEZŐK FIGYELEMBE NEM VÉTEKNEK.

Azonkívül annak, ki parfümeink illatára a legszellemesebb megjegyzést egy (legfeljebb) körmondatban megírja.

I-ső díj gyanánt 50 P-t adunk	
II-ik „ „ „ 25 „ „	
III-ik „ „ „ 15 „ „	
IV-ik „ „ „ 5 „ „	

és a nyertesek neveit szellemes mondatokkal együtt lapokban közöljük.
Parfümerie „Georgette“ vezérképviseletége, Gödöllő.

Febr. 11-től február 18-ig reggel fél 8 óráig
Dr. Makray László és Gyarmati Emil
gyógyszerész patikája tart **éjjeli szolgálatot.**
Az ügyeletes gyógyszerész vasárnap délután is nyitva áll a közönség rendelkezésére.

Diszes cement, márványozai lapokat, lábapatokat és műkö-siremlékeit a legjobb és legszebb kivitelben, állandóan nagy választékban ajánlja **GRÜNHUT és TÁRSA** Telefon 160.

Erzsébet királyné-utca 2. számú házban egy 5 szobás lakás, üzlet és raktárhelyiségek kiadó.
Érdeklődni lehet dr. Reiner Antal ügyvédi irodájában.

Tetszetős svájci zseb-órak jótálással 5 pengő. Mig a készlet tart, utánvétellel küldi **Otthon Szövetkezet** szétküldése, Budapest, Károly király ut 7.

A nagybaracskai pályaudvari **vendéglő**
6 szobás lakással szabad kézből eladó s azonnal átvehető. Éreklődni lehet Nagybaracskán **Mojzes Ferencnél.**

Legkönnyebben fűthetők a **HERAKLIT** lemezekkel épült lakások

Heraklit a legtokéletebb hang, hő és nedvesség szigetelő

Egyedárusító: **Pollák József** fakereskedő, Baja.

Erzsébet királyné-u. 21. számú házban egy

üzlethelyiség

folyó évi május 1-ére kiadó. Bővebbet Maschansker Miksa fűszerkereskedőnél. Erzsébet királyné-u. 37. szám alatt.

TÉGLA

a legolcsóbban

Pollák József

fakereskedőnél. Rosenthal Mohács és Dunaszekcsői Téglagyár egyedárusítójánál.

Fürösztő és mosó **teknők, létrák**

jó olcsón csak

UTRY PÁL Fiainál kapható!

Erzsébet kir. u. 38. Tel. 280.

Mielőtt **sodronykerítés-**

szükségletét beszerezné, kérjen áralárlatot a készítőktől:

UTRY Pál Fiaitól

Erzsébet kir. u. 38. Tel. 280.

Remington

írógépek, elismert legjobb minőségben, 18 havi részletfizetésre.

Képviselő: **Fränkel és Horváthnál**

Csillárok

gyári áron kiárusítatnak

Bohner és Társai cégnél,

Baja. Telefon 256.

Aki a pénzének nem ellensége az **BUTORAIT** csak

Szabó Ferenc

műbutorasztalosnál **BAJÁN** szerzi be, mert ott izléses jó és olcsó butorokat a legkedvezőbb **RÉSZLET**-fizetési feltételek mellett kaphat. Kiváló jó és izléses munkáiért az országos kiállításokon kitüntette.

Asztalosüzem : Bares ucca 4. sz. saját ház. Telefon : 2-40.	Famegmunkálást a legmodernebb beépített motoros gépein olcsón vállal.	Butorraktar : Kossuth Lajos ucca 11. Telefon : 3-40.
--	--	---

Hol, hogyan, mikor

hirdessen? Erre felel a most megjelent

Magyarország Ujságkatalógusa.

Kiadja és kivánságra a hirdetőknél ingyen és bérmentve megküldi a

Rudolf Mosse r.-t.

hirdetőiroda Budapest, IV. Váci ucca 18. Rudolf Mosse-ház.
Telefon: Aut. 835-83 és 835-85.

Nyomatványait

mielőtt beszerezné, kérjen áralárlatot a **CORVIN**-nyomdából.
Baja, Mátyás király-tér 8. sz.

Könnyű, törhetetlen, viharálló, fagy, víz és tűzmentes a valódi **Hatschek-féle Eternit.**

Javításmentes az **ETERNIT** háztető.

Kapható:

Kizárólag

Goldschmidt

Lajos

fatelepen,

Baja, Sugovica part

BONYHÁDI TAKARÉK TÉGLAGYÁR LERAKATA.